

NOVALJA – ZAGREB – BRUXELLES

IZLOŽBA CRTEŽA I PREDSTAVLJANJE MONOGRAFIJE

I povijest je putovanje: u velikom i u malom mjerilu. Ponekad se mjerila podudare, kao što se dogodilo sa životnim itinererom Dominika Kunkere i s političkim itinererom Hrvatske. Dominik Kunkera pošao je od svoga rodnog otoka, svoga mora, svoje obale u središte svoje zemlje, Zagreb, a iz Zagreba se zaustavio u svome radnom odredištu i boravištu, Bruxellesu. Hrvatska je također vezala svoje otoče, svoje more, svoje obale uz centripetalnu točku, Zagreb, a zatim je nastavila put prema točki europskih konvergencija, Bruxellesu. Ništa prikladnije, dakle,obilježavanju ulaska Hrvatske u Europsku uniju od izložbe Kunkerinih bilješki s tog amblematičnog osobnog putovanja.

Dominik Kunkera je arhitekt, poznat i ostvaren. Njegovi su „biljezi na zemlji“ od tvrde tvari, nastajali su u trajanju vremena i namijenjeni su

trajanu u vremenu. Ali Dominik Kunkera čovjek je i munjevitog refleksa. Prolazio je svjetom pun brzih opežanja, koja je fiksirao odgovarajućom tehnikom: neposrednim odgovorom ruke oku, crtežom. Taj se arhitekt jednako iskazuje u prostoru i na plohi, u volumenu i na slici. Slikar i crtač, upravo je u crtežu razvio virtuznost gotovo glazbene vrste. Tuš ili kreda, melodijska linija ili zgušnuti akord, zvuk koji škropi ili zrak koji tako mirno počiva da se čuje kako biljka raste, bilježe uz videne motive još i nevidljive sugestije doba dana, godine, snagu sunca i mnogo toga što pažljivom promatraču mogu priopći suradnja crte i bjeline. Kunkerine kompozicije ne zatvaraju se geometrijskim kadrom. Ruka odustaje ondje gdje se ukazuje granica nove cjeline, na pola stabla ili obilazeći oko prozora, pa tako svaki crtež zadobiva jedinstven i titrav organski oblik.

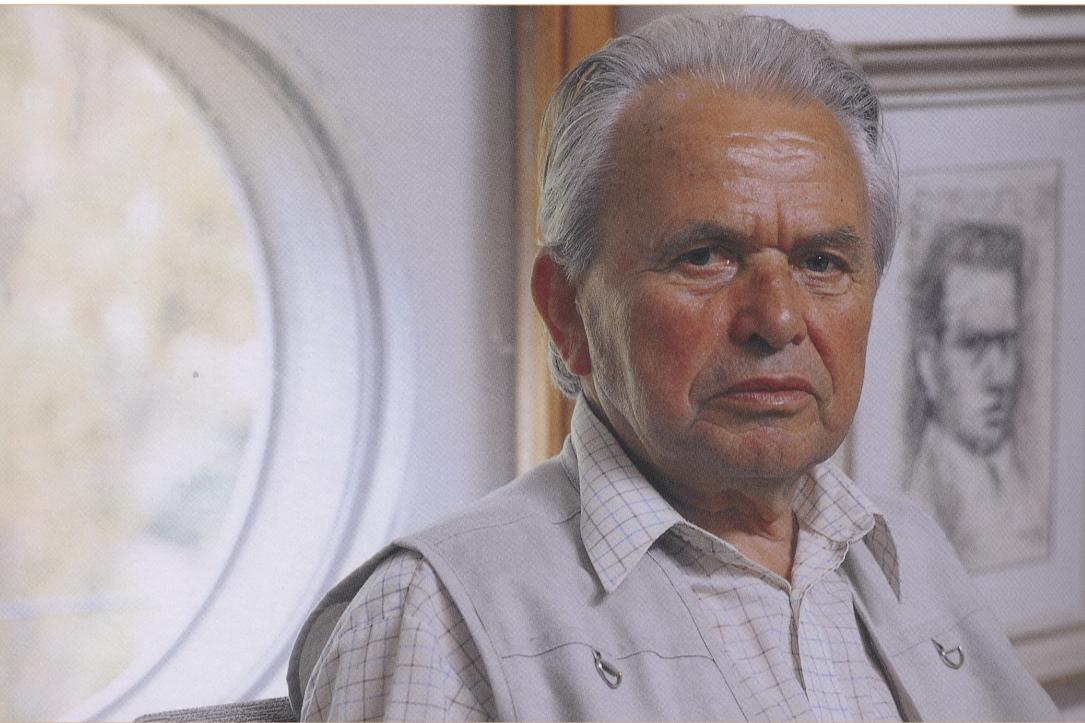
Izložba se održava kao druga etapa putujuće izložbe. Prva etapa održana je u Novalji od 1. do 28. srpnja 2013. godine. Treća će se etapa održati u Bruxellesu tijekom veljače 2014. godine. Monografija je objavljena u povodu pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji.

U Bruxellesu ima više mraka, žurbe i gradnje, crte su ravnije i oštrite, a kao što je u Novalji element prirode znao biti predstavljen kao artefakt, tako ovdje artefakt ponекad biva viden kao priroda.

Crteži, grupirani u tri dijela, komponirani su kao neke vrste zatvorena forma. Jer poglavljje Bruxellesa prema kraju počinje sadržavati sve više bića prirode. Kao da se Novalja ukazuje izdaleka: ne na putu povratka, nego na stalnom obnavljanju kruga. Onoga kruga koji je opisao život jednoga arhitekta, ali također i onoga koji na jedinstven način združuje sve europske obale i gradove.

Novalje preko Zagreba do Bruxellesa – i natrag.

— Željka Čorak

POHVALA RUCI

Nekada davno, prije 17. vijekova, bizantski teolog Grgur iz Nisse zabilježio je jednostavnu istinu: Prisutnost razuma izražava se slovima, to jest razgovarom rukama koje pisanjem slova ostvaruju postojanost zvukovima i gestama. Dominik Kunkera prisutnost razuma (prisutnost spoznaje i kreativnosti) izražava rukom koja crtežom ostvara postojanost arhitekture. Izričuti tako pohvalu ruci kao mediju mozga valja se prisjetiti onih iskrivljenih eseja o životu oblika (Vie des formes), famoznog estetičara likovnih umjetnosti Henria Focillona. Istraživanje i sintetiziranje draži i poruka crteža Hokusaija želi je nazivati Dnevnik jedne ljudske ruke. I opisao je znakovito tijednu ruku. Ovdje vidimo ruku kako se nervozno i brzo kreće s zadržavajuće

ekonomičnim pokretima. Surovi trag ruke na finoj podlozi papira ... točke, mrlje, simboli i oni dugi tanki potezi koji vjerno prikazuju stablo biljke ili lik čovjeka, zatim one iznenadne sjenovite zamršenosti – sve nam to izražava čaroliju nekog svijeta i nečega što nije iz ovoga svijeta nego je iz samog čovjeka, sve nam je to čarolija ruke, koje je neuporediva s bilo čim. Teško je točnije, slikovitije ili produhovljenije definirati čaroliju crteža Dominika Kunkere.

Filozof kulture i kulturni estetičar Focillon nije video Dominikove crteže, niti njegovu ruku, ali ju je vidovito opisao. Može se reći da je ruka ovdje potpuno slobodna i da se naslađuje svojim umijećem. Ruka s nekom nečuvenom sigurnošću koristi dostignuća dugotrajnog iskustva, ali koristi i ono nepredviđeno – slučajnost. Kunkera koristi

slučajnost trenutka i čaroliju ruke da bi ostvario onu Grgurovu postojanost kao inkarnaciju razuma.

Focillonova očaranost rukom je očaravajuća pa valja navesti i razumijevanje njene duhovnosti. Duh usavršava ruku – ruka usavršava duh. ... Ruka naučava čovjeka kako da osvoji prostor, težinu, gustoću i brojnost. Stvaranjem potpuno novog svijeta ona svagdje u tom svijetu ostavlja svoj znak. Ruka se bori s materijom da bi je preobrazila. Bori se s oblikom da bi ga preoblikovala. Focillon ove teze uspoređuje s materijom trupca drveta kojega kiparova ruka preobražava u kip. Dominikova ruka također ostavlja znak crteža kojim se materija preobražava u arhitektoniku.

Zar nije divno što medju nama – u doba mehanike – postoji taj vjerni i strastveni obožavatelj doba ruke, uskliče Focillon svom iskonskom biću i

njegovoj ruci. Doista je divno da medju nama u doba kompjutora postoji Dominik Kunkera i njegova ruka.

Henri Focillon je ove prepričane misli proročki napisao 1934. godine. I dodao je. To je budućnost ruke sve do tada dok ne započemo crtati strojem: tada ćemo upasti u suruvinu inerciju klišea ostvarenih voljom oka, a bez suradnje ruke. ... Tada ćemo pred sobom imati neko čudovište svjetlosti – neko beživotno čudovište. ... Kliše je istinski izraz samoće, budući da u njemu nema ruke koja bi unijela žar i neodredivost ljudskoga života. Dominikova ruka crtežem ostvaruje postojanost žari svim kompjutorima usprkos.

— Andrija Mutnjaković

Slika je zamjenila riječ. Slika je znak današnjeg vremena. Slika dominira, slika diktira, slika se nameće, bezobrazno nas čeka u zasjedi na svakom koraku, zidu, ekranu, uživa u svojoj pobedi i našoj nemoći da je izbjegnemo. Ruga nam se sa ekrana, mobitela, televizora, kompjutera, slika prati današnjeg čovjeka kao sjena. Na karticama digitalnih aparatova snimaju se svakodnevno milijuni fotografija. Fotoaparate kojima su fotografirani snimili fotografije uz pomoć blendi i ekspozicija na crno bijele negativne zamjenile su aparati koji su glupi, nepogrešivi i beščutni. Aparati sami mijere svjetlo i udaljenost. Čovjek odsutno pritišće prstom okidač. U hodu, u vožnji, pod vodom, u zraku snimaju se stotine milijuna fotografija kuća, trgovina, djece, pasa, riba, mora i snježnih vrhova. Sve što se vidi snima se.

Porodi i pokopi, svadbe, ljubav i rastave. U Zagrebu Kinazi, Japanci, Turci, Amerikanci fotografiraju Dolac, Katedralu, Kamenita vrata, Kazalište. Istom brzinom kako se snimaju slike se zaboravljaju i brišu.

Milijuni fotografiraju sa kamerama i mobitelima. Ali, dogadaju se čuda. Kunkera s jednom rukom drži blok s drugom crta. Crta Kamenita vrata, Katedralu, Dolac i Kazalište. Smireno, polako, pažljivo s užitkom njegova ruka kojom upravlja oko vuče crte i crta. Nastaje crtež koji nije načinjen aparatom, koji nije ograničen bjektivnošću objektiva ni određen automatikom. Crtež koji nije snimljen aparatom nego strašću. Nastaje crtež koja se nije dogodio slučajno, usput, na brzinu između dolaska i odlaska.

Crtež koji priča priču. Kunkera crta i uživa. Uživaju i Dolac i Katedralu i Kazalište. Nije njima isto kada ih se snima usput, između kave i pizze ili kada ih crta Kunkera. Znaju da Kunkera ne crta što ne voli. Što nas se više terorizira fotografijama sve ih manje opažamo i pamtimo.

Crtež Kunkere teško je zaboraviti.

— Željko Senečić

ŽIVOTOPIS

Dominik Kunkera rođen je 7. kolovoza 1926. godine u Novalji na otoku Pagu. Nakon završene pučke škole u rodnoj Novalji prve razrede gimnazije pohađa u Glini, zatim Požegi i Zagrebu gdje 1946. maturira u Petoj muškoj gimnaziji. Nakon kolebanja između likovne akademije i studija arhitekture upisuje potonji na Tehničkom fakultetu u Zagrebu. Diplomira je 1954. godine kod profesora Nevena Šegvića. Nakon studija radio je u Majstorskoj radionici profesora Drage Iblera iz koje nakon jednog slugajnog susreta s grupom belgijskih turista na Rabu 1955. godine, dok je s kolegom Borisom Magašem projektirao trgovачki prostor, odlazi u Bruxelles. Njegov dolazak u Bruxelles podudara se s velikim pripremama za prvu poratnu svjetsku izložbu Expo 58 pa se i on uključuje u taj stvaralački žrvanj. U proteklih više od četiri desetljeća kao voditelj arhitektonskog biroa, Kunkera sudjeluje u projektiranju, vodenju i realizaciji mnogobrojnih građevina i urbanističkih projekata. Svoj stvaralački rad nije međutim vezao samo za Bruxelles, jer je projektirao i u drugim zemljama: Njemačkoj, Izraelu,

SAD, a posebno je vezan uz svoju Novalju s kojom nije zapravo nikada prekinuo vezu. Dapače već od svojih početaka aktivno sudjeluje u transformaciji Novalje kao nepoznatog sela težaka i pastira do poznate turističke destinacije. Svojim brojnim realizacijama unosi nove pogledi i način ponašanja prema specifičnom otočnom prostoru što se otvara prema novim horizontima suvremenosti. U svojoj višestoljetnoj roditeljskoj kući otvara godine 1988. likovnu galeriju „ERA“, žarište likovnih događaja što obogaćuje turističku ponudu, a čija se uspješnost potvrđuje i činjenicom da su u njoj izlagali mnogi eminentni umjetnici naše likovne scene.

Pansionirani putnik, krstari svijetom uvijek praćen svojim vjernom pratiocem – priborom za crtanje, u potrazi za novim prostorima. Videno iscrtava žestinom strasna promatrača i ljubitelja umjetnosti. Tako nastaju njegovi poznati crtopisi.

Nakon povratka iz Bruxellesa posljednjih godina živi u svom zavičaju gdje nastavlja profesionalni i društveni angažman u pravcu što skladnijeg razvijatka voljene Novalje.

Zahvaljujemo na suradnji

AMBASADA KRALJEVINE BELGIJE U ZAGREBU

GRAD NOVALJA

TURISTIČKA ZAJEDNICA GRADA NOVALJE

OGRANAK MATICE HRVATSKE, NOVALJA

Grad
Novi Sad

KINGDOM OF BELGIUM
Federal Public Service
Foreign Affairs,
Foreign Trade and
Development Cooperation

Zahvaljujemo na potpori

„GARDEN STATE“, ENGINEERING , SURVEYING AND PLANNING, INC. MARINA I KRNU KUNKERA / NEW YORK I NEW JERSEY; OBITELJ BERNARD I JAGODA TOMULIĆ; „CHORIZO“ INK NEDO PLAZIBAT / AUGSBURG; HOTEL „BOŠKINAC“ / NOVALJA; HOTEL „LUNA“ d.o.o., NOVALJA JAKIŠNICA; „SIRIUS“ d.o.o. SINIŠA MANDIĆ; MARICA I ZIVKO KUNKERA; OBITELJ MLADEN KUNKERA; OBITELJ IVO ŠKUNCA; KATICA ŠKUNCA; LJUBICA I BRANKO KLASNIĆ; NEDA I ŽELJKO ZUBOVIĆ; OBITELJ NATHALIE KUNKERA RICQUIER / BRUXELLES; „COCOMO“ DISKOBAR / NOVALJA; OBITELJ ZORAN KUNKERA / SPLIT; DURO LEVAČIĆ / LOPATINEC, ČAKOVEC; SLOBODAN TRCOL / NOVALJA

ARHITEKT DOMINIK KUNKERA

NOVALJA – ZAGREB – BRUXELLES

HRVATSKI MUZEJ ARHITEKTUREHAZU

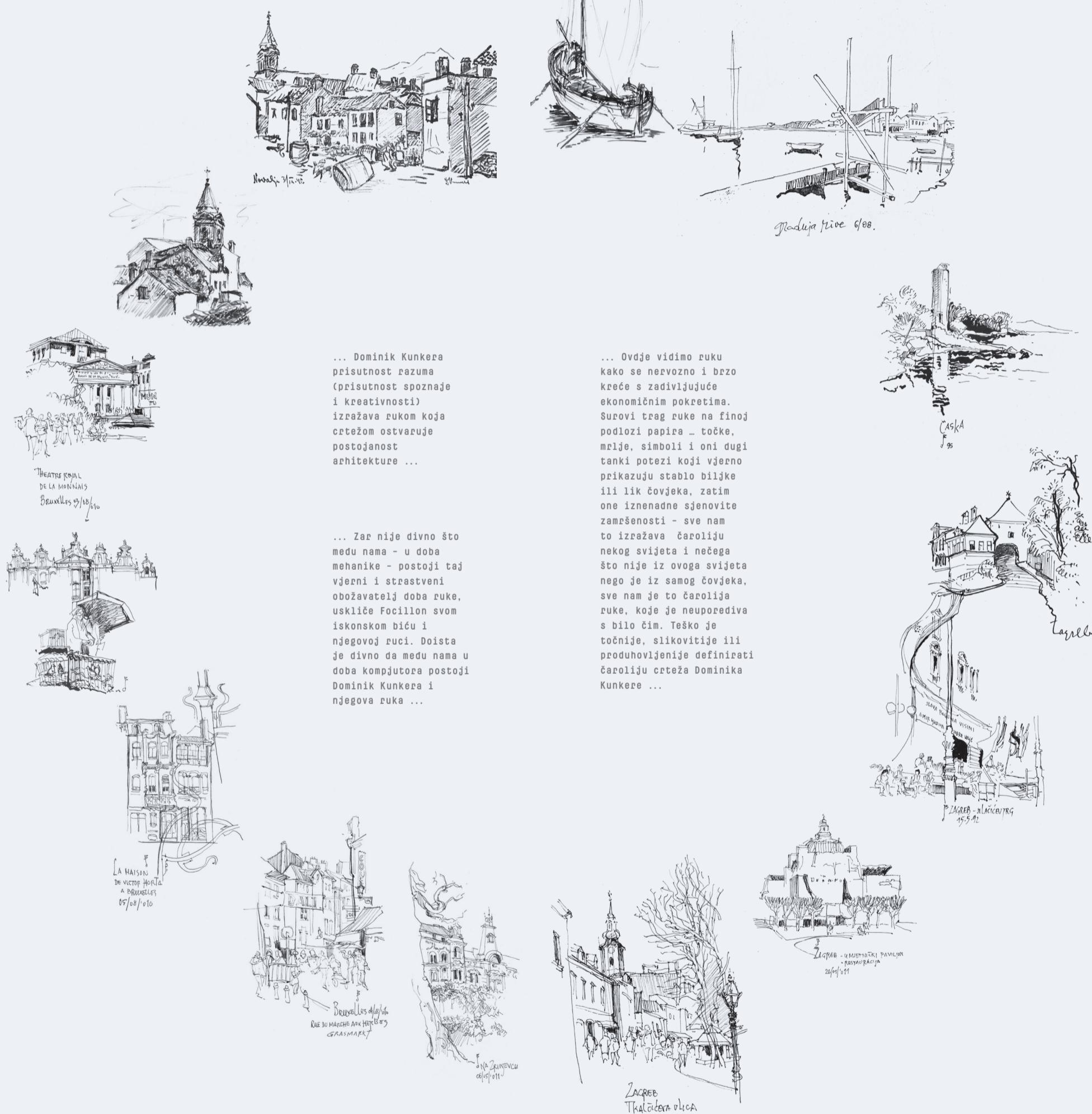
I. G. KOVAČIĆA 37. ZAGREB

OTVORENJE IZLOŽBE I PREDSTAVLJANJE MONOGRAFIJE

18. PROSINCA 2013. U 19 SATI

IZLOŽBA JE OTVORENA DO 31. siječnja 2014.

RADNIM DANOM OD 11 DO 18 SATI

Grad Novska

KINGDOM OF BELGIUM
Federal Public Service
**Foreign Affairs,
Foreign Trade and
Development Cooperation**